

SLOVENEK.

Političen list za slovenski narod.

Po pošti prejemani velja:

Za celo leto predplačan 15 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld., za jeden mesec 1 gld. 40 kr.

V administraciji prejemani velja:

Za celo leto 12 gld., za pol leta 6 gld., za četrt leta 3 gld., za jeden mesec 1 gld.

V Ljubljani na dom pošiljan velja 1 gld. 20 kr. več na leto.

Posamne številke po 7 kr.

Naročnino in oznanila (inserte) vsprejema upravnništvo in ekspedicijska v „Katol. Tiskarni“ Kopitarjeve ulice št. 2.

Rokopisi se ne vračajo, nefrankovana pisma ne vsprejemajo.

Vredništvo je v Semenških ulicah št. 2, I., 17.

Izhaja vsak dan, izven nedeelj in praznikov, ob pol 6. uri popoldne.

Vredništva telefon-števil. 74.

Štev. 95.

V Ljubljani, v četrtek 28. aprila 1898.

Letnik XXVI.

Vabilo na naročbo.

S 1. majem pričanja se nova naročba, na katero uljudno vabimo p. n. občinstvo.

„SLOVENEK“

velja za ljubljanske naročnike v administraciji:

Vse leto 12 gld. | Četrt leta 3 gld.

Pol leta 6 „ | Jeden mesec 1 „

Za pošiljanje na dom se računa 10 kr. na mesec.

Po pošti velja predplačan:

Vse leto 15 gld. | Četrt leta 4 gl. — kr.

Pol leta 8 „ | Jeden mesec 1 „ 40 „

Upravnništvo „Slovenec“.

Državni zbor.

Dunaj, 27. aprila.

Večine ni več!

Nepopisno veselje v nemškem taboru; glasno odmeva v gozdu nemškega časopisja, da je večina razpala, da jo je vzela burja nemškega šovinizma! Da, moralen poraz je bil včeraj za večino, osobito za slovanske stranke, poraz tem občutljivejši, ker ga je povzročila večinoma malomarnost onih članov desnice, katerih ni na Dunaju. Levičarji so zbornali skupaj vse svoje ljudi, a navzlic temu, da so Italijani, socialni demokratje in trije radikalni Rusini glasovali z levico, imeli so le osem glasov večine, ker se katoliška ljudska stranka ni udeležila glasovanja. Odsotni so bili štirje Rumuni, dva Čeha, dva Poljaka, oba Srba in iz naše zveze šest članov. Nevolja vsled te malomarnosti je v naši zvezi in sploh na desnici velika in opravičena. Prilika je bila dokazati, da imajo Slovani večino v zbornici nasproti nemškemu radikalizmu in mednarodnim socialnim demokratom.

Desnica je bila včeraj le slučajno v manjšini, ker nedostaja železne discipline, ki je v sedanjih zmešnjavah nujno potrebna. Zmagal je terorizem, ki hujska narod v volivnih okrajih katoliške ljudske stranke. Poraz je za desnico v istini neprijeten, ob enem pa dober nauk za bodočnost. Danes popoldne ima parlamentarna komisija desnice sejo, v kateri se bodo zastopniki katoliške ljudske stranke morali izjaviti, ali so še solidarni z ostalimi klubi desnice ali ne. Dosledno bi pač bilo, ko bi bili proti zatožbi včeraj glasovali vsaj oni, ki so podpirali Falkenhaynov predlog.

Grof Thun o jezikovnem zakonu.

Po običajnem uvodu današnje seje naznani predsednik dr. Fuchs, da se je za besedo oglašil ministerski predsednik grof Thun. Vse se zbere pred ministerskim sedežem, kajti vsakdo je bil radoveden na vladno izjavo glede jezikovnega vprašanja. Grof Thun med največjo pazljivostjo izjavi nastopno:

»Vlada je imela mnogo vabljivih povodov, da bi bila posegla v debato o izjavi, katero sem prečital v imenu vlade dne 21. marca, ter označila svoje stališče v jezikovnem vprašanju. A tega

ni storila, ne da bi se hotela izogniti temu veličnemu vprašanju, temveč v zavesti, da bode imela mnogo prilike pri utemeljevanju predlogov, katere so predložile razne stranke glede zakonite vredbe jezikovnega vprašanja. Skoraj gotovo se bode razvila velika debata, v kateri bodo razne stranke označile vsaka svoje stališče, in tedaj bode moja dolžnost, da razvijem načela, po katerih naj bi se vredilo to vprašanje. Pri tem pa se ne bodem oziral samo na jezikovno vprašanje, temveč tudi na politični položaj v obče, na kateri danes v prvi vrsti vplivajo narodnostni momenti.

Dočim narodne stranke v ospredje postavljajo narodnostne težnje, so za vlado narodnostne želje le jeden del njene naloge. Vlada mora imeti pred očmi skupni blagor, duševne in gospodarske koristi vseh dežel, vseh narodov širne države.

Razvoj, duševno in gospodarsko ojačenje vseh delov, pomeni moč skupnosti; v interesu skupnosti pa ne sme jeden del napredovati na troške in škodo drugega, temveč treba soglasja, uspešnega sodelovanja v posameznih vprašanjih ter požrtvovalnosti za skupni blagor. To velja v političnih vprašanjih in v višji meri pri reševanju narodnostnih vprašanj. Vsled naravne težnje, da posamezni narodi razvijajo živahno narodno življenje in skrb za svoj duševni razvoj, nastanejo večkrat nasprotja; zato se treba pri gojitvi svoje narodnosti ozirati tudi na potrebe drugih narodnostij in na potrebe skupnosti.

Skoraj v vseh družih državah je narodnostni moment takorekoč temelj razvoju, pri nas pa so se različni narodi zbrali pod jednim žezlom mogočne države ter tvorijo veliko narodnostno družino. Z ozirom na skupnost, na drugi strani pa na duševni razvoj in potrebe posameznih narodov, je rešitev jezikovnega vprašanja največje važnosti, v sedanjem času naravnost mejnik političnega razvoja.

Doslej so veljala za sodno postopanje posebna določila in splošna načela člena XIX. drž. tem. zakonov, jezikovnih zakonov ni bilo. Vlade pa so se doslej držale načela, da je reševanje jezikovnega vprašanja izključno pravo izvrševalne oblasti. V zadnjem času so se nazori v tem oziru premenili. Že moj prednik baron Gautsch je izdal le začasni jezikovni naredbi do zakonite uredbe. Jaz pa izjavim naravnost, da hočem zakonito uredbo.

Razne stranke visoke zbornice želé zakonito uredbo, da se v zakonih določijo jezikovne koristi posameznih narodov. To je velika naloga; da se uresniči in sad obrodi, treba je resnega sodelovanja vseh faktorjev. Narodnostni vihar, ki danes preti državni ladiji s poginom, naj bi se s tem delom polegel; ako se delo posreči, potem bode ladija razpela jadra ter se zasukala proti pristanišču zdravega gospodarskega razvoja.

Težavna naloga nas čaka, a vredna je najboljšega dela in truda. In četudi se nam prvi poskus popolnem ne posreči, bližali se bomo vsaj korakoma cilju. Pozdravljam torej predlogo, da se izvoli v ta namen poseben odsek, in obljubim pri obravnavah svoje resno sodelovanje.

V tem odseku se bodo obravnavala vsa vpra-

šanja, ki se tičejo jezikovnih razmer, kajti ne gre se za jedno samo jezikovno vprašanje, temveč za celo kopico teh vprašanj, o katerih treba soditi in sklepati različno (pritrjevanje), po zemljepisni legi in uradnih področjih, za katera so namenjena. Zato bode po potrebah države in dežele treba več zakonov; določiti bode trebalo kompetenco državnega in deželnihi zborov, kakor tudi vsaj omejeno polje za naredbe.

Da pa bode delo po možnosti popolno, treba bode določiti tudi načela za več drugih vprašanj, ki se tičejo narodnostnega življenja, četudi niso v ožji zvezi z jezikovnim vprašanjem.

Razgovarjati se bode treba o načelih gledé varstva manjšin v posameznih deželah in gledé uredbe ljudskega šolstva v jezikovnem oziru, ako hoče odsek vršiti svojo nalogo v višjem smislu, da kolikor mogoče uglaadi narodna nasprotstva ter pripravi tla za narodni mir.

Velika vprašanja se ne rešujejo z enostavno obliko, temveč z resnim delom in s trdno voljo sporazumljenja o prepornih vprašanjih bode mogoče doseči sredstva v obrambo posameznih narodov in v blagor skupne države.

Najprvo se bode treba zjediniti o temeljnih načelih, predno so mogoči načrti zakonov; kajti jako bi se motili, ko bi mislili, da moremo jezikovno vprašanje urediti z zakonom, ki ga je sklenila jedna večina, kateremu pa se je odločno upirala manjšina. Mi hočemo zakon, ki naj je boljši od naredeb, ki naj je trajnejši, in če tudi ne veljaven za celo večnost, a vendar ustrezaj za daljši čas opravičenim potrebam posameznih narodov in države.

Odsek bodi kraj, koder naj se zbero zastopniki raznih strank. Morda se v odseku vname hud boj, a če bodo vsi želeli doseči nekaj pozitivnega, če se razgovore z nasprotnikom, morejo najti zakonito obliko za jezikovno vprašanje. Vlada tudi želi, da bi bil odsek permanenten, da bi se delo preje dovršilo. V odseku bi se morali zjediniti v načelih, po katerih bi vlada izdelala načrte za dotične zakonodajske skupine. Predno more vlada sama se lotiti zakonite uredbe jezikovnega vprašanja, treba je preje sporazumljenja glede stvari same, kakor tudi glede kompetence. Akoravno je morda vsled vsestranske razburjenosti tako sporazumljenje dvomljivo, vendar je omogoči dobra volja. Moravski deželni zbor more nam v tem oziru biti vzgled.

Jezikovni naredbi z dne 5. aprila 1897 sta razveljavljeni. Stvarnim razmeram dežele nista bili primerni. Tudi jaz se držim načela popolne jednakopravnosti, toda način in oblika uveljavljanja sta morala vzbuditi upor. Sedanja naredba bolje vstreza resničnim razmeram. Pa tudi ta naredba se more razveljaviti, ko dobimo boljši zakon, morda že na podlagi obojestranskega sporazumljenja, ako se odsek zjedini o glavnih načelih. (Čujte, čujte!) Vlada bode vse storila, da pospeši delo v prvi vrsti v interesu države, ker jej je na srcu konečni namen. Treba je resnega, pa tudi hitrega dela, ako hočemo z zakoni končati jezikovni prepir. Vlada hoče dobiti časa in prostor

za plodovito in skupno delo tudi na drugih poljih. Čakajo nas velike in važne naloge, za katere državni in ljudski blagor zahteva nujnega dela. Imeti moramo pred očmi tudi materialni blagor prebivalstva. Združimo torej svoje moči, rešimo jezikovno vprašanje, ob enem pa skrbimo tudi za vse ono, kar na raznih poljih gospodarskega in kulturnega življenja potrebujejo država in njeni prebivalci.

Široki slojevi prebivalstva pričakujejo od zbornice resnega dela, ker živo čutijo razne potrebe. Izpolnimo jim te želje. Jako nevarno bi bilo, ko bi se prebivalstvo prepričalo, da sicer še obstoja poslanska zbornica, a da ni zmožna za nobeno delo. (Dobro-klici na desnici.)

Zaupanje se mora poživiti, a to je mogoče z resnim delom. K skupnemu delu torej kličem zbornico. Vse države korakajo dalje po poti napredka, le pri nas je obtičalo vse delo in življenje, onemogle so najboljše moči. Poživimo te moči; dragocen čas zgubljam brez koristi. Vstanimo in združimo se k delu. Sedanjost in bodočnost nam bodeta hvaležni! (Živahna pohvala.)

Ta izjava grofa Thuna sicer ni na mah zbrisala iz spomina vseh zadnjih dogodkov v zbornici, ni razpršila občne nezaupnosti, tudi ni zblížala nasprotnih si strank, vendar pa je vsaj pri zmernejših strankah pala na rodovitna tla. Grof Thun se je skrbno izognil vsaki besedi, ki bi mogla v živo zadeti na levi ali desni. Iz srca pa je govoril veliki večini, ko je opozarjal na nevarnost, ki preti državi in ljudskemu blagru vsled divjih jezikovnih prepиров. Dal Bog, da se uresničijo vse želje za vse in v jednaki meri.

Posl. dr. Funke predlaga, naj se seja takoj konča, da morejo vladno izjavo dobro proučiti vsi, ki hočejo govoriti v jezikovni debati. Zbornica soglasno pritrdi temu predlogu, le soc. demokratje zahtevajo, da se preje prečitajo neke interpelacije. Predsednik odgovarja, da se interpelacije vsled svoje vsebine ne morejo prečitati v javni seji, temveč naj se to zgodi v tajni, čemer zbornica pritrdi.

Prihodnja seja jutri. Na dnevnem redu so jezikovni predlogi: Liechtenstein, dr. Funke, dr. Steinwender, Schönerer, Zeller, Dipauli, dr. Herold, dr. Vašaty, dr. Gregorec. Danes dopoldne je bilo oglašanih že nad 50 govornikov.

Politični pregled.

V Ljubljani, 28. aprila.

Jezikovna debata. Z daljšo izjavo ministrskega predsednika grofa Thuna, kateri je povedal stališče svoje vlade napram jezikovnemu vprašanju, se je pričela v včerajšnji seji razprava o devetih nujnih predlogih, ki vsi merijo na to, naj se prevredi jezikovno vprašanje v Avstriji. — Včeraj prav za prav še ni bilo nikake debate, ker se je takoj po govoru grofa Thuna vsprejel predlog, naj se seja zaključi. Razprava se torej prične šele v današnji seji in sicer se bodo obravnavali predlogi posl. Funke in tovarišev, ki zahtevajo odpravo jezikovnih naredeb, proglašenje nemškega jezika državnim jezikom in izvolitev jezikovnega odseka, posl. Steinwenderja glede odprave jezikovnih naredeb, posl. Schönererja, ki zahteva isto, kot posl. Funke, posl. Zellerja glede izvolitve odseka, ki naj izdela jezikovni zakon na podlagi popolne enakopravnosti, posl. Vašatyja glede veljave češkega jezika pri razpravah pri najvišjem sodišču, posl. Dipaulija, ki zahteva, da se odpravijo jezikovne naredbe in se zakonitim potom preustroji jezikovno vprašanje potem odseka, ki naj tekom dveh mesecev predloži svoje poročilo, ravno isto zahteva posl. Liechtenstein, mej tem ko posl. Herold meni, da treba spremeniti jezikovne naredbe. Konečno imamo še predlog slovenskih poslancev, naj se na vsi črti izvajajo določbe člena 19. Ker se obravnavajo vsi predlogi ob enem, se je nadejati, da ta predlog glede izvolitve jezikovnega odseka ne bo našel preveč ovir. Vkljub temu pa ni sedaj še nobene nade na kako ugodno rešitev tega perečega vprašanja.

Poraz desnice v predzadnji seji drž. zbora je vzbudil nepopisno radost v Izraelu in nemško-nacionalnih krogih. »To je bil dan sodbe za grofa Badenija in njegovo večino,« vsklika v velikem navdušenju dunajska židinja »N. Fr. Pr.« ter z veliko slastjo poroča svojim zvestim o dveh groznih udarcih, ki sta zaporedoma zadela parla-

mentarno desnico. Državno sodišče je ugodilo pritožbi od treh sej izključenih nacionalnih in socialističnih kričočev, popoldne je pa zbornica, recte opozicija, pribila na sramotni kol iznajdbo parlamentarnega policijskega ženija. Kričaška židovska klika ima sedaj dvojni povod za triumfovanje, ko je zmagala politika pokrovcev in piščalk nad stvarnim, resnim parlamentarnim delom. Označili smo že zadnjič, kdo je kriv poslednjega poraza, in povedali, da je bilo kaj takega mogoče le vsled velike brezbriznosti slovanskih zastopnikov. No, slovanski klubi so sedaj že storili nekaj, da skušajo nekoliko oprati madež na levici. Izrekli so grajo vsem tistim slovanskim poslancem, ki se niso udeležili zadnjega glasovanja, in tako je tudi naša slovanska krščansko-narodna zveza postopala proti svojim članom, ki niso bili na svojem mestu v odločilnem trenutku. — Pohvalno pa moramo omeniti, da so bili vsi slovenski poslanci na braniku, mej tem ko so bili odsotni mej drugimi nastopni slovanski poslanci: Abrahamovici David, Biankini, Bojko, Coronini, Danielak, Jedrzejovici, Kaizl, Klaič, Kvekič, Laginja, Popovici, Swiezi, Trumbić in Vašaty. Torej vsaj 14 glasov bi bila imela desnica lahko več proti predlogu in s tem premagala, ko bi bili imenovani zastopniki storili svojo dolžnost. — Izid tega glasovanja, kot smo že omenili, ne bo imel nikakih zlih posledic in levica konečno itak ne prodre, vsled česar nima ravno dosti povoda za toliko zmagoslavje, vendar se je pokazalo, da slovanska solidarnost v odločilnem trenutku ni vselej na mestu.

Socijalna demokracija v Nemčiji, ki je v resnici vzgled vsem avstrijskim rudečkarjem, je v poslednjem času podala dovolj dokazov, kako malo se briga za zboljšanje položaja delavskih stanov. Kakor pri nas, tako se tudi v Nemčiji na vseh koncih in krajih razlega zahteva po osemurnem delavniku in se bode posebno prihodnjo nedeljo zopet neštevilnokrat ponovila ta beseda. Kdor bi sklepal iz besedij samih, moral bi reči, da je tej stranki pač mnogo na tem, da se čim bolj razbremeni delavski trpin. Toda to je samo v teoriji, vse drugače pa je v praksi. Razni monakovski listi poročajo, da imajo ravno v socijalno-demokratskih konsumnih društvih in zadrugah najdaljši delavni čas. Na teden znaša delavna doba od 61 do 96 delavnih ur, toraj od 10 do 16 ur na dan. Na shodih zahtevajo kričači osemurni delavnik, v resnici pa je pri njih samih v rabi še jedenkrat daljši. To je pač malo prevelika razlika mej socijalistično teorijo in prakso.

Dnevne novice.

V Ljubljani, 28. aprila.

(Dopolnilne volitve v Ljubljani za prvi razred.) Jutri so poklicani ljubljanski volilci prvega razreda na volišče, da izbero štiri mestne odbornike. Liberalni Nemci in nemškutarji, ki do sedaj v tretjem in drugem razredu niso imeli sreče, vrgli so se z vsemi silami na prvi razred. Zato treba vseh slovenskih volilcev na volišče, da bo zmaga Slovencev tudi v prvem razredu tako častna, kakor je bila v tretjem in drugem. Kandidatje narodne stranke so: dr. Hudnik M., odvetnik; dr. Krisper Val., odvetnik; Lenče Jos., posestnik; Predović Elija, posestnik. — Nemškutarji imajo mej drugimi za kandidata tudi protestanta Drelse-ja. Tako nemško-liberalno predrznost morajo slovenski volilci nemškim liberalcem ljubljanskim jedenkrat za vselej izbiti iz glave.

(Izjava.) Ker se govori po mestu o moji kandidaturi v občinski svet ljubljanski za I. volilni razred, izjavljam, da ne kandidujem ter da tudi ne vsprejem eventuelne izvolitve.

V Ljubljani, 28. aprila 1898.

Dr. Vinko Gregorič.

(Priateljski večer.) Sinoči je bil pri prijateljskem večeru razgovor o organizaciji našega časopisja. Razgovor je vodil kanonik Kalan, razprave so se udeleževali gg.: dr. Aleš Ušeničnik, dr. Pečjak, dr. Karlin, Tomo Zupan, A. Šinkovec, dr. Brejc. Konstatovalo se je, da imamo Slovenci za najraznejše stroke mnogo, morda tudi v kaki stroki preveč listov, o kaki organizaciji časopisja pa ni govora, vse je prepuščeno le bolj slučajju. Želeti bi torej bilo glede časopisja večje koncentracije, dokler pa

ta ni mogoča, pa vsaj shajanje časnikarjev, zlesti urednikov, da se doseže složno in jednotno postopanje, od katerega je šestokrat bistveno odvisen uspeh akcije. — Prihodnjo sredo se nadaljuje razgovor o istem predmetu.

(Imenovanje.) Gozdno-nadzorniški adjunkt Avgust Guzelj je imenovan komisarjem. — Notarski kandidat gosp. A. Lokar je imenovan notarjem v Kanalu.

(V Celju) bo od dne 1.—8. maja v Marijini cerkvi vsak večer govoril sloveči govornik P. Henrik Abel.

(Izlet na Šmarno Goro) »Slovenske krščansko-socijalne zveze« v nedeljo 1. majnika bode privabil na goro, kakor čujemo, ne samo krščanske socijalce iz Ljubljane, ampak tudi somišljenike iz raznih slovenskih krajev. Razveselila je zlasti vest, da nastopi na ljudski veselici v Št. Vidu tudi ondotni mešani zbor pod vodstvom gospoda nadučitelja J. Žirovnika. Tamburaški zbor »Zveze« in pevsko društvo »Zvon« bodeta nastopila pomnožena in pomlajena. Na svidenje torej v nedeljo na Šmarni Gori in v Št. Vidu!

(Duh. spremembe v lavant. škofiji.) Prestavljeni so gg. kaplani Anton Korošec iz Marenberga kot učni prefekt v knezoškofijskem deškem semenišču v Maribor; Ivan Grobelšek iz Pilštajna v Podsredo; Ivan Jančič iz Galicije v Konjice; Anton Miklič iz Doberne v Št. Vid; J. Somrek iz Vojnika v Marenberg. — V pokoj je stopil g. Jos. Rostaher, župnik v Zdolah, katero župnijo oskrbuje g. Alojzij Šober, dosedaj kaplan v Konjicah.

(† Matija Dolganoč, slovenski veteran) Iz Planine. — Priznано je junaštvo naših slovenskih vojakov. V mirnih časih pohlevni in miroljubni — pred sovražnikom ne poznajo strahu, ampak s čudovito srčnostjo in hladnokrvnostjo planejo v boj in v polni meri storijo svojo dolžnost. Častna znamenja, ki krasijo hrabre prsi naših junakov, pričajo o njih delih. Njim se sme prištevati tudi Matija Dolganoč, ki je dne 26. sušca t. l. v 85. letu starosti v gradu Haasberg zaspal v Gospodu. — Rojen je bil rajnik dne 18. dec. 1813 v šentiljski okolici, fara Dramlje na spodnjem Štajarskem kot sin prostih kmečkih starišev. Po dovršeni ljudski šoli se je šel učiti strojarskega rokodelstva. L. 1833 so ga potrdili k vojakom, in sicer k 4. bat. trdnjavskega topništva. Precej leto potem je bil preložen k poljskemu topništvu k 5. polku, kjer je služil do konca svojega vojaštva. Ko je odslužil postavno dobo 14 let, se je dal angaževati proti kavciji 120 gl. in premiji 200 gl. za daljnih 8 let. L. 1838 je avanziral za nadtopničarja, l. 1843 za korporala in l. 1851 postal ognjar. Udeleževal se je bojev v viharjih letih 1848 in 1849 ter bil na predlog polkovnika Mamula za svojo hrabrost v bitki pri Petrovaradinu dne 29. sušca 1849 l. na Ogerskem odlikovan s srebrno svetinjo I. reda. L. 1854 si je pri neki paradi vsled padca s konja zlomil nogo ter je kot invalid zapustil priljubljeno vojaško službo, katero je zvesto in vneto opravljal skozi 21 polnih let v najbolj nevarnih in burnih časih. Zapustivši vojaštvo je prišel v službo kot pisar in nadzornik delavcev k tržaški lesno-trgovski hiši Polei & Hauser v Lukanji na Štajarskem, odkoder je leto pozneje prestopil v službo svitl. kneza Hugo Windisch-Graetza. Tudi tukaj se je odlikoval s svojo zvestobo in natančnostjo v vršenju odkazanih opravil ter z globoko udanostjo do plemenitega gospodarja in svojih predstojnikov. L. 1878 je prišel v enaki stopinji na Kranjsko k graščini Haasberg, kjer je dobival prav do svoje smrti redno svojo plačo, dasi zadnja leta zaradi starosti ni mogel več delati službe. — Pri vojcih se je bil Dolganoč tekom 21 let tako izobrazil, da je govoril nemščino popolnem pravilno in izvrstno ter pisal kakor kaligraf celo v poznih letih. Veselje je bilo videti, kako je še kot 80 letni starček vojaško nastopal, po koncu hodil ter v vsem svojem vedenju kazal starega vojaka-korenjaka. Kako lahek je sedaj vojaški stan proti prejšnjim časom. Prav je dejal šaljivo star vojak: Nekdaj se je vrnil fant od vojakov s sivimi lasmi, da so ga domači težko spoznali, zdaj komaj eno srajco zamaže, pa ga že domov pošljejo. Rajni Matija Dolganoč je nosil poleg hrabrostne svetinje bojno medaljo in vojaški službeni križec. O praznikih si je vselej pripel svoje odlike na prsi in možato korakal proti cerkvi. Zvesto je služil ne le cesarju

in pozneje svitlemu knezu, ampak tudi svojemu Bogu. Redno je obiskoval božjo službo in imel svoj sedež v farni cerkvi blizu altarja. Prejemal je sv. zakramente in opravljal vsak dan svojo molitev. Kedar je kaj obolel, je pravočasno poklical k sebi duhovnika in se prav vesto pripravil za odhod k glavnemu »raportu« v večnosti. Vse je spoštovalo ljubeznjivega starčka, ki menda pač nikoli ni komu žalega storil. To je pričal tudi njegov pogreb dne 28. sušca, ki se ga je udeležilo mnogo gospóde in ljudstva ter spremilo rajnika na farno pokopališče v Planini. Škoda, da mu ni Bog še za nekoliko let podaljšal življenja. Letos bi bil prejel jubilejno svetinjo in hrabrostno doklado. Toda Bog je sklenil drugače. Poklical je zvestega služabnika k Sebi, da mu podeli zadnje in najlepše odlikovanje: zlato krono večnega zveličanja. — Časten spomin vrlemu slovenskemu veteranu!

(Izredno odlikovanje.) Kakor poroča »Wiener Zeitg.« z dne 27. t. m., je Nj. veličanstvo presvitli cesar z Najvišjim odlokom z dne 6. aprila dovolil tukajšnjemu lekarnarju G. a. b. r. Piccoli-ju, da sme vsprejeti in nositi od Njega svetosti papeža Leona XIII. podeljeni mu naslov papeževega dvornega založnika.

(Nova istrska deputacija pri namestniku v Trstu.) Preteklo soboto se je poklonila c. kr. namestniku tržaškemu grofu Goessu deputacija katstavske občine, obstoječa iz načelnika Kazimira Jelušica in obč. svetnikov Frana Dukica in Vek. Kinkela. Deputacija je izročila namestniku spomenico, v kateri so izražene želje in potrebe tamšnjega prebivalstva. S spomenico izročila mu je deputacija tudi izvestja vseh sej, katere je imelo sedanje zastopstvo. Namestnik je vsprejel deputacijo z običajno prijaznostjo in izprašal isto o stanju občine, o pridelku vina, o občinskih gozdih in splošnih gospodarskih in drugih razmerah. Omenil je tudi velezaslužnega poslanca Spinčiča, kateri mu je znan že od davno, in je naposled obljubil, da pride sam v Kastav. Kaže se, da se hoče namestnik popolnoma poučiti o isterskih razmerah, da mu bode možno potem nastopiti z radikalnim zdravilom teh razmer. Želeti je res, da grof Goess postane pravi zdravnik primorskih odnošajev, o katerem se ne bode moglo reči, kakor o njegovem predniku: bolezní je poznal, a jih zdraviti ni hotel, ali pa ne znal.

(Nezgoda.) Dne 25. t. m. je posestnik Jožef Sterle iz Matenc, vozeč se iz semnja iz Grosuplja domov pri Šmarju, padel z voza ter tako hudo zadel z glavo ob cestni kamen, da je še tisto noč umrl.

(Samomor.) Krojača Janeza Nušiča, katerega so pogrešali od 16. t. m., so danes zjutraj pri Kolezeji potegnili iz Gradašice.

Društva.

(Čitalnica Vič-Glinca.) Vabilo k veselici, katero priredi s prijaznim sodelovanjem nekaterih gospic in gospodov viško-glinška čitalnica v prid učiteljskemu konviktu v nedelje 1. maja 1898 v gostilniških prostorih gosp. J. Trauna na Glincah. — Začetek ob 7. uri. — Vstopnina 20 kr. — K obilni udeležbi vabi najuljudneje čitalniški odbor.

Telefonična in brzajavna poročila.

Dunaj, 28. aprila. Slovanska krščanska narodna zveza je imela daljše posvetovanje o izjavi ministra predsednika glede jezikovnih razmer. Splošno je ta izjava napravila na člane kluba v goden vtis, vzlasti oni del, ki govori o varstvu manjšin. — Govorniki kluba bodo govorili za varstvo slovenskih manjšin. Klub bo glasoval zato, da se izvoli jezikovni odsek, vendar bo proti temu, da bi bil odsek stalen, ker je potem članom odseka nemogoče stopiti v dogovor z volilci, kar je pa pri tem vprašanju potrebno.

Dunaj, 28. aprila. Ministerski predsednik grof Thun se je vdeležil seje parlamentarne komisije desnice ter podal pojasnilo k svoji izjavi o jezikovnem vprašanju, ki je napravilo na komisijo ugoden vtis. V tem pojasnilu izjavil je grof Thun, da je vlada za popolno enakopravnost, da se torej ne zatira nobena narodnost. Izjavil pa je tudi, da bode zelo težavno sestaviti določbe glede varstva manjšin, ker so v ne-

katerih deželah po tri narodnosti, ker po drugih kronovinah manjšina ne prebiva skupno, in ker tudi kulturno razmerje posameznih narodov ni jednako. Ta zadnji odstavek ni zadovoljil vzlasti jugoslovanskih in rusinskih zastopnikov, ki ne morejo priznavati glede kulture več ali manj vredne narode.

Dunaj, 28. aprila. Izid glasovanja glede obtožbe Badenijevega ministerstva ne bo imel za desnico nobenih usodnih posledic, in sicer zato ne, ker je deloma tudi parlamentarna komisija desnice kriva, ker ni posebe zahtevala od katoliške ljudske stranke, da mora vsaj nekaj članov te stranke glasovati proti predlogu levičarjev. Tudi je Dipauli izjavil, da se bo dal voliti v ta odsek ter da bo v odseku govoril in glasoval proti obtožbi. Jednako je izjavil baron Dipauli, da ni bil njegov namen, svojemu klubu braniti, da ne glasuje z desnico, ter dostavil, da klub katoliške ljudske stranke nikakor ne misli izstopiti iz desnice.

Dunaj, 28. aprila. Načelniki klubov opozicije še niso jedini, kako naj postopajo glede volitve odseka za vredbo jezikovnih razmer. Zveza kršč. socialstov, liberalni veleposestniki in Mauthnerjeva stranka so za izvolitev tacega odseka, druge opozicijske stranke so zato, da se njih člani ne vdeležijo volitve.

Dunaj, 28. aprila. V prihodnji seji se vrši volitev jezikovnega odseka. Volitev se vrši po imenih, zato da je onemogočeno vsako sleparenje levičarjev z glasovnicami.

Dunaj, 28. aprila. V tajni seji je danes razpravljala državna zbornica, ali naj se interpelacije z nenavnim obsegom bero v javni ali tajni seji. Večina, obstoječa iz leve in dela desnice je sklenila, da se smejo take interpelacije čitati v javni seji.

Dunaj, 28. aprila. Zbornica je po dveh urni debati s 127 proti 106 glasovi sklenila, da se prečitajo interpelacije glede konfiskacij v javni seji.

Dunaj, 28. aprila. Proračunski odsek je vsprejel predlog, da se vladna odredba glede pomoči namenjene po uimih ponesrečenim ustavno potrdi ter pritrdi resoluciji, da vlada skrbi tudi zanaprej, da se v takih slučajih deli hitra pomoč.

Budimpešta, 28. aprila. Nuncij ogerske kvotne deputacije vzdržuje vse prejšnje sklepe glede določitve kvote za dobo 10 let, nadalje tudi določbo o jednotni kvoti za prinos Ogerske ne oziraje se na nekdanjo vojaško granico, kakor tudi glede uporabe skupne carine za pokritje skupnih potrebščin. Vzdržuje tudi dosedanji način proračunavanja kvote na podlagi brutto-prinosa direktnih in indirektnih davkov. Ako avstrijska kvotna deputacija vsprejme te načelne določbe, je ogerska voljna ustmeno se nadalje pogajati. Ako pa prva vztraja pri svojih prvotnih izjavah in stavi dotične predloge, vršilo se bo nadaljno pismeno pogajanje.

Carigrad, 28. aprila. V vilajetu Jemen v vasi Taas se je vršil vroč boj mej izterjevalci davkov in ondotnimi prebivalci, ki so trdili, da so že plačali davek. Bataljon, ki je prišel na pomoč, je izgubil poveljnika in polovico častnikov, poleg tega je padlo 23 mož in 60 je ranjenih. Komisija in vojaki morali so se umakniti.

London, 28. aprila. Iz Pekinga se poroča, da so zahtevali Japonci, da Kitajci ne smejo prodati pokrajine Fokien, ki leži nasproti Formozi. Želji se je ugodilo.

Vojska mej Španijo in Ameriko.

Kmalu bo minulo teden dnij, odkar se je pripravilo ameriško brodovje v Keywestu na odhod proti havanskemu pristanišču, da stre sovražne Kubance in njih zaveznike, toda še sedaj se ni pričela prava vojska. Ne, tega ne smemo reči, vojska se je v resnici pričela, toda brez orožja se bojujeta nasprotnika. Mesto orožja sta si izbrala vsak po jedno nadlogo, ki tareta člo-

veški rod. Amerikanci so si izbrali lakoto, Španjci pa bolezen in sicer mrzlico.

Z blokado najvažnejih kubanskih pristanišč hočejo Amerikanci tako dolgo stradati špansko armado in Kubance, da se jim bodo brez prelitja krvi udali na milost in nemilost, na drugi strani pa hočejo Španjci izvabiti Amerikance na Kubo, da jih pograbi mrzlica in ostale izroči brez boja v njihove roke.

Kdo bo pač zmagal v tem boju in kako dolgo se bode ta nasprotnika posluževala tega nekrvavega orožja, se sedaj še ne more določiti in tudi nobena bojujočih se strank tega sedaj ne uvidi.

Ako Španjci res nameravajo s svojim brodovjem, ki je neki še vedno pred St. Vincentom, napasti vsa važnejša mesta ob vzhodnem obrežju Severne Amerike, ne bode zadostovala Amerikancem sedanja moč, s katero razpolagajo ob domačem obrežju, akoravno je vse topništvo že na nogah in pripravljeno za vsak slučaj, in treba bo pozvati nazaj nekaj ladij, ki čuvajo Špancem prijazne Kubance. V tem slučaju se pa poslednji lahko oddahnejo in se pokrepčajo in počivajo za nadaljni boj. Ako pa nasprotno Španjci napadejo ameriško brodovje ob havanskem pristanišču, se jim pa itak ni treba bati, da bi na prvi hip izgubili popolno vso moč.

Iz vsega tega se vidi, da so Amerikanci vsaj sedaj v precej velikih skrbih in se morda že kesajo, da niso nastopili kake druge poti. — Gotovo pa je, da bodo morali Španjci prvi začeti, bodi si že na Kubi ali pa pri New-Yorku ali Washingtonu.

Za napad je že vse pripravljeno, ker je general Blanco ukazal, da mora pod orožje vse, kar leze in gre. Ravno tako je pa najbrže špansko brodovje pripravljeno za vsak slučaj.

Večja nevarnost preti sedaj armadi na Kubi od strani vstašev, ki se baje nahajajo že prav blizu Havane, torej blizu središča cele vojne akcije. Zatrjuje se, seveda z ameriške strani, da se podvodja Lacret s 500 možmi nahaja le še kakih 5 do 10 km. oddaljen od Havane in da je ta četa predstraža glavne Gomez-ove armade, broječe baje nad 30.000 mož.

Veliko pozornost obračajo Amerikanci sedaj tudi na Filipine, kjer jim diše ondotne španske ladije. Ameriško brodovje je že došlo tje iz kitajskih pristanišč in nekateri so že včeraj pričakovali prvega boja. Amerikanci mislijo najpreje pohrustati brodovje pri Filipinih, potem pa takoj bombardovati Manilo, ki baje ni posebno pripravljena na kako večjo akcijo.

Javno mnenje v Ameriki obsoja obotavljanje Mac Kinleyeve vlade. »To je samo vojska na papirju«, piše neki novijorski list. »Kako dolgo bo treba še čakati, da se dovoli poveljniku Sampsonu in generalu Milesu, da smeta pričeti pravo resnično vojsko?« se vprašuje posebno prebivalstvo mest, ki živi sedaj samo ob novicah z »bojišča«.

Na vse to pa odgovarja Mac Kinley s tem, da poskuša z blokado izstradati nasprotnika na Kubi, ne da bi bilo treba streljati. On pričakuje, da mu bodo velevlasti pritrdile v tem slučaju in da se bo potem Španija udala brez večjega odpora.

Madrid, 28. aprila. Državni minister Puigcerver je predložil proračun, ki izkazuje 865 milijonov potrebnosti in 866 milijonov dohodkov. Izredni proračun za mornarico izkazuje 90 milijonov pezet, ki se porabijo v 2 letih.

Madrid, 28. aprila. Admiral, kateremu je poverjeno vrhovno poveljstvo mornarice na Manili, poroča, da je brodovje odplulo iz luke in pričakuje sovražnika.

Keywest, 28. aprila. »Reuters Office« poroča iz New-Yorka: Ameriške vojne ladije »Newyork«, »Cincinnati« in »Puritan« so bombardovale včeraj pristan Matanzas. Boj je trajal pol ure. Izguba na španski strani je velika, Amerikanci niso izgubili ničesar.

Keywest, 28. aprila. Ameriška križarka »Detroit« je zajela neko špansko ladijo.

New-York, 28. aprila. V državi Maine je mobilizovano vojaštvo za 2. maja. Koncentracija topništva s topovi velikega kalibra pri San Francisco se je pričela. Na obrežju se postavi jedna baterija.

Umrli so:

26. aprila. Anton Cerar, mizar, 55 let, Poljanski nasip št. 48, jetika.

V bolnišnici:

25. aprila. Terezija Pečnik, gospodarica, 59 let, sarcomatosis. — Marija Verbič, železniškega delavca vdova, 68 let, plućnica.

Tržne cene v Ljubljani

dné 27. aprila.

	gl. kr.		gl. kr.
Pšenica, m. st.	13 40	Špeh povojen, kgr.	70
Reč,	9	Surovo maslo,	80
Ječmen,	8	Jajce, jedno	2
Oves,	7 50	Mleko, liter	10
Ajda,	9 20	Goveje meso, kgr.	64
Proso,	8	Telečje	64
Koruza,	6 70	Svinjsko	70
Krompir,	3 60	Koštrunovo	40
Leča, hktl.	12	Piščanec	45
Grah,	12	Golob	18
Fižol,	12	Seno, 100 kgr.	1 96
Maslo, kgr.	94	Slama, 100	1 78
Mast,	70	Drva trda, 4 kub.m.	6 60
Špeh svež,	64	„ mehka, 4 „	4 60

Meteorološko poročilo.

Višina nad morjem 3082 m.

Čas opazovanja	Stanje barometra v mm.	Temperatura po Celziju	Vetrovi	Nebe	Padavina v 24. urah
27. 9. zvečer	728.5	12.8	sr. jzah.	poloblačno	0.0
28. 7. jutraj	728.9	10.6	sr. svzh.	jasno	
2. popol.	729.4	17.2	p. m. jzah.	oblačno	

Srednja večerajšnja temperatura 13.6° za 2.0° nad normalom.

Od 1. maja naprej se bodo dobili vsake vrste

fini slamniki

moški in ženski florentinci in drugi na Sv. Jakoba trgu v Ljubljani iz tovarne

Valentina Maček-a

v Domžalah. 310 2-1

Zahvala.

309 1-1

Globoko ginjeni usojamo si tem potom izreči najiskrenejšo zahvalo vsem sorodnikom, znancem in prijateljem za izraženo nam sožalje ob smrti našega iskreno ljubljenega soproga, oziroma očeta in tasta, gospoda

Štefana Furlan-a

kakor tudi vsem, ki so se udeležili sprevoda k večnemu počitku, posebno pa slavnemu katoliškemu društvu rokodelskih pomočnikov, prečastitim gg. pevcem, in darovateljem vencev.

Rekviem obhajal se bo v torek, dné 3. maja, ob 1/9. uri dopoldne v cerkvi pri sv. Antonu v Verdu.

V Ljubljani, dné 28. aprila 1898.

Žalujoči ostali.

311 1-1

Vsem sorodnikom, prijateljem in znancem javljamo prežalostno vest, da je naš ljubljani oče, ozir. stari oče, brat in tast, gospod

Fran Orožen

danés ob 6. uri popoldne po kratki bolezni v 74. letu starosti, previden s svetotajstvi za umirajoče, mirno v Gospodu zaspal.

Nepozabnega rajnega bodemo v petek, dné 29. aprila, ob 5. uri popoldne spremili k večnemu počitku na trebanjsko pokopališče.

V Trebnjem, dné 27. aprila 1898.

Fran Orožen, c. kr. profesor, **Milan Orožen**, c. kr. notar, **Aleksander Orožen**, c. kr. davk. kontrolor, sinovi. — **Ignacij Orožen**, stolni prost, brat. — **Fani Flis**, **Amalija Kukovič**, sestre. — **Fani Orožen**, **Ida Orožen**, sinah. — **Franek**, **Janko**, **Milan**, **Eda**, **Draga**, **Minka**, **Bogomil**, **Marta**, **Anka**, vnuki in vnukinje.

Za spomlad in stavbeno dobo!

Vse kar treba pri kmetijstvu, popravljanju in zidanju hiš.

Orala, brane, lopate, motike, krampe, vile, vsakovrstne žage in pile, lonci (železoliti in ploščevinasti), nagrobni križi, različna mizarska, tesarska, kovaška, ključarska in usnjarska orodja.

Štedilniki, pečl, kovano in valano železo, vsakovrstno kuhinjsko orodje, kovanja za okna, vrata in cele hiše. Železniške šine za oboke, cement, štorje za strop.

Zaradi opustitve trgovine

oblastno dovoljena

popolna razprodaja

vsakovrstne železnine po tovarniških cenah.

Najlepša prilika g. trgovcem in sl. konsumnim društvom si vsakovrstno železnino najceneje naročiti. 293 9

And. Druškovič

Mestni trg št. 9./10.

Dratence in drat, vsakovrstne tehtnice, ploščevina vsakovrstna, kakor: mesingasta, pokfana, bakrena, cinkasta in pocinkana, bela in črna. Trombe za vodo in gnojnice. Svetilke in kovanja za kočlje. Vsakovrstne ključalnice, mesingaste kljuke, pante in zapahe. Ledene omare in pipe za pivo. Kroglice in keglje za kegljanje itd. itd. itd.

Prepričajte se, da so moja

kolesa

in njih posamezni deli najboljša in tudi najcenejša. 273 10-3

Glavni katalog brezplačno in franko.

M. V. RUNDBAKIN

na Dunaji, II., Gr. Pfarrgasse 25.

Avstrijska največja trgovina s kolesi.

Uradne in trgovske KOVERTE s firmo priporočila **KAT. TISKARNA** v Ljubljani.

Razpis zmanjševalne dražbe.

Podpisani krajni šolski svet razpisuje

zmanjševalno dražbo za oddajo razširjenja šolskega poslopja,

katera se bo vršila dné 12. maja t. l. ob 10. uri dopoldne v šolskem poslopiju v Cerkljah pri Kranju.

Na podlagi proračuna znašajo stroški:

Za zidarska dela	5470 gld. 86 kr.
Za kamnoseška dela	218 » 85 »
Za tesarska dela	2242 » 45 »
Za mizarska dela	941 » 18 »
Za ključavničarska dela	718 » 66 »
Za kleparska dela	232 » 62 »
Za pleskarska dela	107 » 93 »
Za steklarska dela	159 » 63 »
Za pečarska dela	222 » — »
Za šolsko opravo	418 » — »

Skupaj . . 10732 gld. 18 kr.

Načrti, proračun in dražbeni pogoji so na ogled pri šolskem vodstvu v Cerkljah.

Dražba se bo vršila najprej po posameznih strokah in potem skupno. Pismene ponudbe se morajo doposlati pred ustno dražbo in jim je priložiti 5% jamščine od proračunane svote.

Krajni šolski svet v Cerkljah,

dné 26. aprila 1898

Andrej Kmet,
t. č. predsednik.

Zgradba lesenega mostu

čez Bistrico v Domžalah

oddala se bo potom

zmanjševalne dražbe,

katera se bo vršila

dné 4. majnika 1898

dopoludne ob 9. uri v mestni dvorani v Kamniku.

Načrti in prevdarek leži pri podpisnem v pregled. — Stroški proračunjeni so na 7200 gld.

Cestni odbor kamniški,

dné 9. aprila 1898.

283 3-3

Načelnik: Jos. Močnik s. r.

308 1-1

Dunajska borza.

Dné 28. aprila.

Skupni državni dolg v notah	102 gld. — kr.
Skupni državni dolg v srebru	101 » 75 »
Avstrijska zlata renta 4%	121 » 40 »
Avstrijska krona renta 4%, 200 kron	101 » 60 »
Ogerska zlata renta 4%	120 » 60 »
Ogerska krona renta 4%, 200 kron	98 » 90 »
Avstro-ogerske bančne delnice, 600 gld.	914 » — »
Kreditne delnice, 160 gld.	354 » 25 »
London vista	120 » 65 »
Nemški drž. bankovci za 100 m. nem. drž. velj.	58 » 80 »
20 mark	11 » 75 »
20 frankov (napoleonidor)	9 » 55 »
Italijanski bankovci	44 » 45 »
C. kr. cekini	5 » 66 »

Dné 27. aprila.

4% državne srečke l. 1854, 250 gld.	163 gld. 50 kr.
5% državne srečke l. 1860, 100 gld.	160 » — »
Državne srečke l. 1864, 100 gld.	195 » 50 »
4% zadolžnice Rudolfove želez. po 200 kron	99 » 35 »
Tisine srečke 4%, 100 gld.	139 » 40 »
Dunavske vravnave srečke 5%	129 » 50 »
Dunavsko vravnavo posojilo l. 1878	109 » — »
Posojilo goriškega mesta	112 » 50 »
4% kransko deželno posojilo	99 » — »
Zastavna pisma av. osr. zem.-kred. banke 4%	98 » 70 »
Prijoritne obveznice državne železnice	219 » — »
» južne železnice 3%	181 » — »
» južne železnice 5%	126 » — »
» dolenskih železnice 4%	99 » 50 »

Kreditne srečke, 100 gld.	204 gld. 60 kr.
4% srečke dunav. parobr. družbe, 100 gld.	170 » — »
Avstrijskega rudečega križa srečke, 10 gld.	20 » 30 »
Rudolfove srečke, 10 gld.	27 » — »
Salmove srečke, 40 gld.	83 » 25 »
St. Genois srečke, 40 gld.	79 » 50 »
Waldsteinove srečke, 20 gld.	59 » — »
Ljubljanske srečke	22 » 75 »
Akcije anglo-avstrijske banke, 200 gld.	156 » 50 »
Akcije Ferdinandove sev. želez., 1000 gl. st. v.	3430 » — »
Akcije tržaškega Lloyda, 500 gld.	419 » — »
Akcije južne železnice, 200 gld. sr.	72 » 25 »
Splošna avstrijska stavbinska družba	115 » — »
Montanska družba avstr. plan.	160 » 15 »
Trboveljska premogarska družba, 70 gld.	180 » — »
Papirnih rubljev 100	127 » 50 »

Nakup in prodaja

vsakovrstnih državnih papirjev, srečk, denarjev itd. Zavarovanje za zgube pri zrebanjih, pri izžrebanju najmanjšega dobitka. — Promese za vsako zrebanje. Kulantna izvršitev naročil na borzi.

Menjarnična delniška družba

„M E R C U R“
I., Wollzeile 10 in 13, Dunaj, I., Strobelgasse 2.

Pojasnili v vseh gospodarskih in finančnih stvarih potem o kursnih vrednostih vseh spekulacijskih vrednostnih papirjev in vestni sveti za doseg kolikor je mogoče visocega obrestovanja pri popolni varnosti

naloženih glavnice.